

NI NANI ANAYEMWANGALI MTOTO WAKO?

JE, WAJUA?

Unapomwacha mtoto wako na mwenzi au mlezi, unatarajia amtunze sawa na wewe - lakini hilo haliwezekani kila wakati. Watu wengi wanaweza kusaidia katika utunzaji, pamoja na wale walio na matatizo ya afya ya akili, matumizi ya dawa za kulevya, shida za hasira, au unyanyasaji wa nyumbani, na kuongeza hatari ya unyanyasaji na utelekezaji. Walezi wanaweza kukosa uzoefu au kuwa na matarajio yasiyo halisi kwa watoto. Ni muhimu kuwasiliana wazi kuhusu matarajio yako ili kuhakikisha usalama wa mtoto wako, kwani hatua moja tu ya ukosefu wa udhibiti inaweza kusababisha madhara makubwa kwa mtoto mdogo.

Huenda unafanya kosa kubwa sana. Chukua muda kumwangukia mwenzi wako/mlezi na mtoto wako kabla ya kuwaacha pamoja bila mtu mwingine. Tazama mwingiliano. Hakikisha wewe na mtoto wako mnaridhika na mwingiliano unafaa.

JE, MPENZI/MLEZI WAKO

- Hutarajia mtoto wako afanye mambo ambayo hayaendani na umri wake?
- Huchukua hatua kupita kiasi wakati mtoto wako amekiuka sheria au hafuati maelekezo?
- Huonyesha hasira au kutokuwa na subira mtoto wako anapolia au kukasirika?
- Humwita mtoto wako majina mabaya au kumwambia mtoto wako mambo mabaya?
- Hufikiri ni jambo la kuchelesha kumtisha mtoto wako?
- Humuumiza mtoto wako?
- Hunywa pombe kupita kiasi au kutumia dawa za kulevya karibu na mtoto wako?

Ikiwa umejibu "ndiyo" kwa hata swali moja kati ya maswali haya, mtoto wako anaweza kuwa hatarini. Fanya jambo sahihi – chagua kwa uangalifu ni nani unayemruhusu kumwangukia mtoto wako.

WANACHOHITAJI KUKIFAHAMU WALEZI

Kukabiliana na Kulia

- Ni hatua gani inayomsaidia mtoto wako kuacha kulia. Mwonyeshe mpenzi/mlezi wako jinsi ya kumtuliza mtoto wako kabla ya kuondoka.
- Weka mtoto mahali salama na upige simu mara moja ikiwa mtoto hataacha kulia.
- Kile ambacho mtoto wako anapenda kufanya, na vitu vya kuchezea ambavyo anapenda kucheza navyo. Mwonyeshe mpenzi/mlezi wako jinsi wewe na mtoto wako mnavyopenda kucheza pamoja.

Kulala Salama

- Mtoto wako daima hulala peke yake na hapaswi kamwe kulala na mtu mzima au mtoto mwingine.
- Mtoto wako daima hulala kwa mgongo kwenye kitanda cha mtoto/basineti/kitanda kinachobebeka na hapaswi kamwe kulala kwenye kochi, kiti, au aina yoyote ya matandiko laini.

Kuvisha Nepi/Kutumia Choo

- Jinsi ya kumpeleka mtoto choo au kumvisha nepi. Mjulishe kuwa sio shida ikiwa mtoto atajichafua akijaribu kwenda choo.
- Andaa nguo safi na nepi.

Kula

- Kiasi cha kawaida ambacho mtoto wako hula na kwamba hakuna shida ikiwa mtoto wako hatakula kila kitu.
- Ni kawaida kujichafua kwa chakula!

Usalama wa Maji

Daima mfuatilie mtoto wako akiwa kwenye beseni la kuogea, bwawa la kuogelea, vyanzo vya maji au vitu vingine vilivyojaa maji, ikiwa ni pamoja na vyoo.

Nidhamu

Kamwe usimpige makofi, kumkaripia, kumrushia vitu, kumtikisa au kumgonga mtoto.

NI NINI UNaweza KUFANYA?

Unapoondoka Nyumbani

- Mwachie mlezi nambari yako ya simu na nambari nyingine za dharura.
- Mjulishe mpenzi/mlezi wako kwamba ni sawa kukupigia simu kwa ajili ya msaada.
- Wasiliana na mlezi wakati haupo.

Unapofika Nyumbani

- Muulize mwenzi/mlezi wako kile alichokifanya wakati ulikuwa umeondoka.
- Muulize mtoto wako ikiwa alimpenda mpenzi/mlezi wako baada ya wewe kuondoka.
- Angalia tabia ya mtoto wako, hasa mtoto mchanga au mtoto mdogo. Je, mtoto wako anaonekana kuwa na amani na furaha?
- Ikiwa unashuku mtoto wako ana shida au ikiwa ameumizwa, tafuta msaada mara moja.

Mfundishe Mtoto Wako

- Jina la jirani anayeaminika aliye karibu na nyumbani ambaye anaweza kumpigia simu au kwenda kwake ikiwa anadhani yuko hatarini.
- Jinsi ya kupiga simu ya "911" wakati wa dharura.
- Ni sawa kuzungumza na wewe kuhusu matatizo yoyote au wasiwasi ambao wanaweza kuwa nao kuhusu mwenzi/mlezi.

Kutafuta Kituo cha Utunzaji wa Watoto au Mlezi wa Mtoto

- Je, mlezi wako au kituo cha utunzaji wa watoto kina leseni au kimethibitishwa?
- Uwiano wa idadi ya watu wazima na watoto ni gani?
- Je, sifa zao zikoje...kuna maeneo yaliyofichwa, hatari za maji?
- Wasiliana wazi KABISA kuhusu mtindo wa kwenda Kulala kwa Usalama.
- Piga simu au utembelee kituo bila kutarajiwa wakati wa mchana na uulize "mtoto wangu yuko wapi sasa hivi?"

NYENZO

- Kwa vidokezo zaidi vya malezi na taarifa kuhusu rasilimali za eneo husika, piga simu kwa **1-800-CHILDREN** au **"211"**.
- Kwa taarifa na huduma za bure, za siri kuhusu unyanyasaji wa nyumbani piga simu kwa Namba ya Simu ya National Domestic Violence **1.800.799.7233**
- Piga simu **"988"** ikiwa una maswali ya Afya ya Akili.
- Ili kuripoti tuhuma za unyanyasaji au kutelekezwa kwa watoto, piga simu kwa Namba ya Simu ya Indiana ya Unyanyasaji/Utelekezaji wa Watoto **1.800.800.5556**

MENGINEYO KUTUHUSU

Prevent Child Abuse Indiana imejitolea kuzuia kunyanyaswa na kutelekezwa kwa watoto. Kwa kufanya hivyo, tunafanya Indiana kuwa mahali salama na bora kwa watoto wetu.

MAELEZO NA NYENZO

Kwa taarifa zaidi za uzuiaji na malezi, na nyenzo, tembelea tovuti yetu au piga simu kwa **1.800.CHILDREN** (1.800.244.5373)

RIPOTI UNYANYASAJI WA WATOTO

Ili kuripoti kunyanyaswa na kutelekezwa kwa watoto, tafadhali piga simu **1.800.800.5556**

SAIDIAJUHUDI ZETU

Unga juhudi zetu za jimbo zima za kuzuia kunyanyaswa na kutelekezwa kwa watoto kwa kununua Namba Pleti ya Leseni ya Kids First. Tembelea [BMV](http://www.in.gov/dcs/2456.htm) iliyo karibu nawe au www.in.gov/dcs/2456.htm upate taarifa zaidi.

PAMOJA, UZUIAJI UNAWEZEKANA.